

1 MARCA - ŚWIATOWY DZIEŃ OBRONY CYWILNEJ

Międzynarodowy Dzień Obrony Cywilnej obchodzony jest od 1972 roku i przypada na 1 marca.

Obrona Cywilna ma na celu ochronę ludności, zakładów pracy i urzędzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury; ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny jak również w czasie pokoju. Ma na celu współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków. Szefem Obrony Cywilnej Kraju jest Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej.

Ochrona ludności

Ochrona ludności obejmuje zarówno działania administracji publicznej, jak i działania indywidualne zmierzające do zabezpieczenia życia i zdrowia osób oraz ich mienia. Ponadto celami ochrony ludności są również:

- utrzymanie sprzyjających warunków środowiskowych,
- pomoc socjalna i psychologiczna osobom poszkodowanym,
- ochrona prawna poszkodowanych,
- edukacja.

Dzięki edukacji człowiek ma szansę pozyskać wiedzę i nabyć umiejętności, które mogą okazać się przydatne w czasie katastrof, klęsk żywiołowych i konfliktów zbrojnych, a także przed tymi wydarzeniami i bezpośrednio po nich.

Podstawowymi instytucjami zajmującymi się ochroną ludności są organy administracji publicznej. Należą do nich zarówno organy administracji rządowej (m. in. Rada Ministrów, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Szef Obrony Cywilnej Kraju oraz wojewodowie), jak i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie, burmistrzowie, prezydenci miast oraz wójtowie). Ich zadania są związane z czterema fazami zarządzania kryzysowego - zapobieganiem, przygotowaniem, reagowaniem oraz odbudową.

W pierwszej kolejności zadania z zakresu ochrony ludności wykonują w Polsce:

- państwowe służby ratownicze, np. Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- organizacje ratownicze i humanitarne o charakterze społecznym, m. in. Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Polski Czerwony Krzyż;
- służby ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, np. policja, straż gminna.

Choć ochrona ludności jest zasadniczym zadaniem instytucji publicznych, to jednak niektóre działania z nią związane mają również charakter indywidualny, czyli dotyczą każdego z nas.

Należą do nich np.:

- poznanie i przyswojenie zasad ewakuacji, np. podczas praktycznych ćwiczeń z organizacji i warunków ewakuacji z budynków użyteczności publicznej, m.in. szkół, bursy, centrów handlowych;
- poznanie sygnałów alarmowych i ostrzegawczych oraz zasad zachowania w razie ogłoszenia alarmu;
- posiadanie indywidualnych środków ochrony przed skażeniami;
- poznanie zasad zabezpieczenia własnego mienia;
- nabycie umiejętności udzielania pierwszej pomocy, np. dzięki nauce w szkole albo podczas kursu przygotowującego do egzaminu na prawo jazdy;
- przeciwdziałanie zagrożeniom, które może przejawiać się np. sprzątnięciem po sobie w lesie, w celu niedopuszczenia do pożaru.

Ochrona ludności polega również na podejmowaniu działań prawnych. Należy do nich np. ratyfikowanie (zatwierdzenie) umów międzynarodowych, które konstytuują istotne zasady i bronią żywotnych interesów obywateli.

Cele i zadania obrony cywilnej

Funkcjonowanie obrony cywilnej (OC) w Polsce reguluje wielokrotnie nowelizowana Ustawa z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony. Zgodnie z jej regulacjami obrona cywilna ma na celu:

- ochronę ludności, zakładów pracy i urzędów użyteczności publicznej oraz dóbr kultury;
- ratowanie poszkodowanych i udzielanie im pomocy (w czasie wojny);
- współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska oraz usuwaniu ich skutków.

Ciekawostka

Jaka organizacja jako pierwsza w Polsce wypełniała funkcje związane z ochroną ludności?

Pierwszą organizacją w Polsce, która wypełniała funkcje związane z ochroną ludności i obroną cywilną, był powstały w 1922 r. Obywatelski Komitet Obrony Przeciwgazowej (OKOP).

Struktura i organizacja obrony cywilnej

Za organizację obrony cywilnej w Polsce odpowiada Obrona Cywilna Kraju. Szefowie obrony cywilnej na poziomach gminy, powiatu i województwa opracowują i opiniują tzw. plany obrony cywilnej, które stanowią najważniejsze wytyczne dla władz cywilnych w przypadku pojawienia się różnego rodzaju zagrożeń.

Centralnym organem administracji rządowej do spraw obrony cywilnej jest Szef Obrony Cywilnej Kraju.

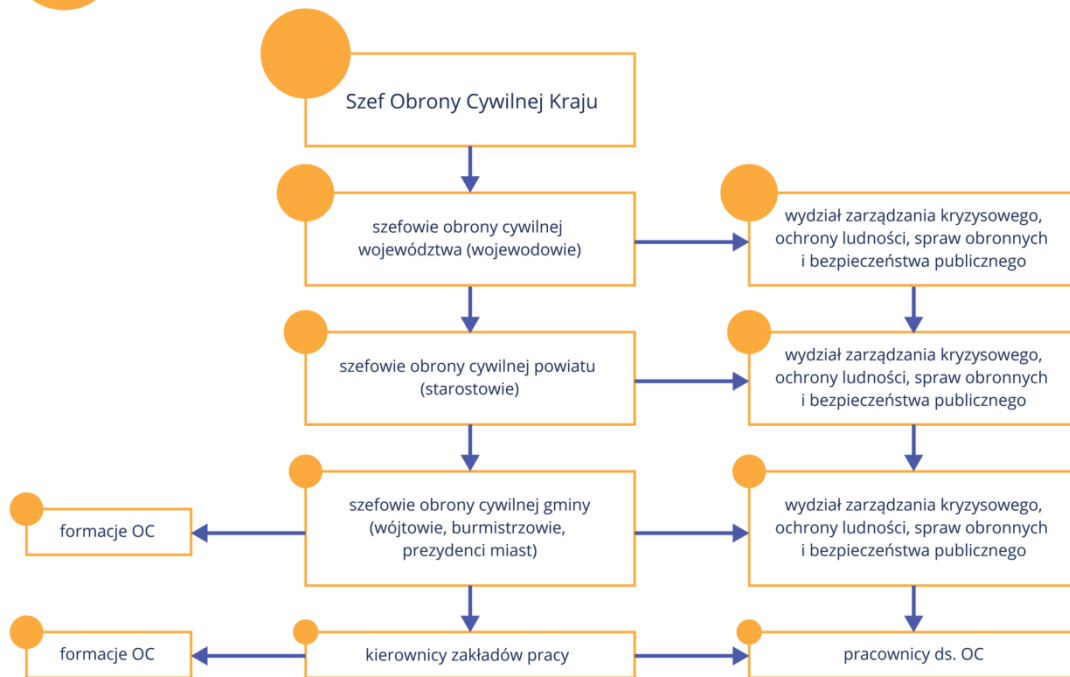
Szefami terenowych jednostek obrony cywilnej są wojewodowie, starostowie, wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast).

Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin, szefowie obrony cywilnej ustalają zadania wypełniane w ramach OC i kontrolują ich realizację. Kierują również działalnością jednostek niższego szczebla.

Należy również wspomnieć o tym, że podstawowymi jednostkami organizacyjnymi powołanymi do wykonywania zadań obrony cywilnej są formacje obrony cywilnej.

Struktura organizacyjna obrony cywilnej w Polsce

/Schemat zależności pomiędzy szczeblami organizacyjnymi obrony cywilnej/

Warto w tym miejscu podkreślić, że zgodnie z artykułem 85 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej **obowiązkiem każdego obywatela jest obrona Ojczyzny**. Obowiązki obywateli w zakresie obrony cywilnej polegają na odbywaniu służby w obronie cywilnej (odbywa się ją w formacjach obrony cywilnej) oraz uczestniczeniu w zajęciach edukacji dla bezpieczeństwa i szkoleniach w zakresie powszechnej samoobrony ludności, a także na wykonywaniu innych zadań przewidzianych w ustawie o powszechnym obowiązku obrony.

Pozdrawiam
Mateusz Czepek